

PROFESSIONAL TA'LIMDA KREDIT-MODUL TIZIMI AHAMIYATI

*Tog'ayeva Nurdida Ortiq qizi
Yusupova Idrisaxon Baxtiyorovna
Xafizova Mexribon Abduxalimovna*

Siyob Abu Ali ibn Sino nomidagi Jamoat salomatligi texnikumi

Annotatsiya: Professional ta'lim muassasalarida kredit-modul tizimi asosida o'quv jarayonini tashkil etishda biz bu tizim to'g'risida pedagog kadrlarga yetarli ma'lumot, tavsiyalar berishimiz, talabalar kredit to'plash jarayonini tushuntirishimiz muhimdir. Bu tizimda o'quv jarayonini tashkil etish va ta'lim sifatini ta'minlash professional ta'lim muassasalarida muhim hisoblanmoqda.

Kalit so'zlar: Kredit-modul, akademik mobillik, kreditlarni ko'chirish, ta'lim elementlari, kredit to'plash, ta'lim dasturi katalogi

Annotation: When organizing the educational process based on the credit-module system in professional educational institutions, it is important that we provide enough information and recommendations to the pedagogical staff about this system, and explain the process of student credit collection. In this system, the organization of the educational process and ensuring the quality of education are considered important in professional educational institutions.

Key words: Credit module, academic mobility, credit transfer, educational elements, credit collection, educational program catalog.

“Professional ta'limda kredit-modul tizimini joriy etish chora tadbirlari to'g'risida” O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023-yil 3-iyuldagi PQ-200-son, 2023-yil 11-sentabrdagi PQ-300-son qarorlari ijrosini ta'minlash hamda professional ta'limda kredit-modul tizimini bosqichma-bosqich joriy etish maqsadida Vazirlar Mahkamasi qaror qiladi. Bunga kura professional ta'lim muassasalari pedagog xodimlarining o'quv-me'yoriy hujjatlari hamda pedagogik yuklamalarini qayta ko'rib chiqilishi va professional ta'lim tizimi rahbar va pedagog xodimlarining malakasini oshirish va ularni qayta tayyorlash jarayoniga kredit-modul tizimini joriy etish belgilandi.

Avvalo kredit-modul nima? **Kredit-modul tizimi**, bu – ta'limni tashkil etish jarayoni bo'lib, o'qitishning modul texnologiyalari jamlamasi va kredit o'lchovi asosida baholash modeli hisoblanadi. Uni bir butunlikda olib borish serqirra hamda murakkab tizimli jarayon hisoblanadi. Kredit-modul tamoyilida ikkita asosiy masalaga ahamiyat beriladi: talabalarning mustaqil ishlarini ta'minlash; talabalar bilimni reyting asosida baholash;

Asosan biz bilishimiz kerak : **akademik mobillik** — texnikum o'quvchilarining

muayyan vaqt mobaynida respublika hududidagi yoki chet eldagi boshqa bir professional ta'lim tashkilotida ta'lim olishi; **kredit** — ta'lim olish natijalariga ko'ra o'quvchi tomonidan muayyan fan bo'yicha o'zlashtirilgan o'quv yuklamasining o'lchov birligi. Kreditlar qoidaga muvofiq butun sonlarda ifodalanadi; **kreditlarni ko'chirish** — o'quvchilarning akademik mobilligini ta'minlash maqsadida bir texnikumdagi ta'lim dasturida olingan kreditlarni boshqa texnikumga ko'chirish va tan olish; **kredit to'plash** — o'quv yuklamasini o'zlashtirish natijasida taqdim etiladigan kredit birliklarini yig'ish; **mobillik dasturi** — ikki yoki undan ortiq texnikum o'rtasida o'zaro kelishuv asosida tashkil etiladigan dastur; **ta'lim dasturi** — professional ta'lim tashkiloti bitiruvchisiga muayyan egallagan kasb yoki mutaxassislik bo'yicha kasbiy faoliyatni malakali bajarish imkonini berishga qaratilgan professional ta'lim tayyorgarligining asosiy mazmunini aniqlovchi davlat ta'lim standarti, malaka talabi, o'quv rejasi va o'quv dasturlaridan iborat hujjatlar to'plami; **ta'lim dasturi katalogi** — professional ta'lim tashkiloti tavsifi, kredit-modul tizimi, mavjud kasb va mutaxassisliklar, o'quv rejalar, o'quv dasturlari, xizmatlar va resurslar tavsifi to'g'risida axborot;

GPA (Grade Point Average) — ta'lim oluvchi tomonidan o'zlashtirilgan kreditlari bo'yicha olgan bahosi (ballari)ning o'rtacha qiymati bo'lib, u quyidagi formula yordamida hisoblanadi:

$$GPA = \frac{K_{T1} \cdot U_1 + K_{T2} \cdot U_2 + K_{T3} \cdot U_3 + \dots + K_{Tn} \cdot U_n}{K_1 + K_2 + K_3 + \dots + K_n}, \quad \text{bunda:}$$

K_n — har bir fan/modulga ajratilgan kreditlar miqdori;

K_{Tn} — har bir fan/modul bo'yicha o'quvchi to'plagan kreditlar miqdori;

U_n — har bir fan/modul bo'yicha o'quvchi olgan baho (ball);

n — muayyan fan/modulning soni.

Bunda o'quvchi faqat fan/modulni muvaffaqiyatli yakunlagan taqdirda, ushbu fan/modul bo'yicha kredit beriladi.

Kredit-modul tizimi joriy etiladigan ta'lim dasturlari O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi tomonidan belgilanadi. O'quvchi bir o'quv yilida kamida 60 kredit to'plashi zarur. O'quv yili davomida o'quvchi tomonidan o'zlashtirilishi lozim bo'lgan kreditlar hajmi o'quv rejasida ko'rsatilgan majburiy va tanlov fanlarni o'z ichiga oladi. Kredit-modul tizimida 1 kredit o'rtacha 25 — 30 akademik soat hisobidagi o'quv yuklamasiga teng qilib olinadi. Bunda o'quvchi muayyan fandan tegishli kreditlarni to'plashi uchun belgilab olingan miqdordagi o'quv yuklamasini o'zlashtirishi zarur. Baholash usullari o'quvchining fan doirasidagi yutuqlarini aks ettiruvchi va tasdiqlovchi yozma, og'zaki, amaliy ish, loyiha ishi kabi nazorat turlarini o'z ichiga qamrab oladi. O'quv rejasida o'zlashtiriladigan majburiy fanlar va tanlov fanlari, ularga ajratilgan soatlar (kreditlar), o'quv yili, nazariy va amaliy mashg'ulotlar, o'quv va ishlab chiqarish amaliyoti, yakuniy davlat attestatsiyasi

hamda boshqa zarur parametrlar aks ettiriladi. O‘quv rejasi va o‘quv dasturi belgilangan tartibda ishlab chiqiladi hamda tasdiqlanadi. Akademik qarzdor o‘quvchilarning tashabbusi bilan mavjud akademik qarzlarni topshirish texnikumda, qoida tariqasida, ta’til vaqtida pulli asosda tashkil etiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. <https://lex.uz/> internet sayti
2. “Professional ta’limda kredit-modul tizimini joriy etish chora tadbirlari to’g’risida” gi Vazirlar mahkamasining qarori.